

Таким чином, делегування повноважень у системі місцевого самоврядування може бути ефективним лише за умови існування алгоритму його практичного здійснення, закріпленого на законодавчому рівні. Для того щоб визначити поняття «делегування повноважень», необхідно звернутися до вчення децентралізації. Делегування повноважень – це процес, згідно якого один орган, що наділений на підставі закону власними повноваженнями, передає частину даних прав іншим органам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Терещук О. До питання розуміння делегування повноважень в адміністративно-правовій науці на судовій практиці. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 125-129.
2. Цабека А.В. Делегування повноважень у механізмі децентралізації органів виконавчої влади. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 2 (68). С. 106-111.
3. Хребтій І. В. Децентралізація як рушійна сила підвищення ефективності державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 1. С. 108-112.
4. Бедний О. І. Відносини з делегування повноважень щодо публічного адміністрування як складник предмета адміністративного права. *Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Вип. 90*. Одеса: Гельветика. 2021. С. 26-31.
5. Сторожук І.П. Принцип делегування повноважень у місцевому самоврядуванні. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4 (16). С. 231-236.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280-97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
7. Гураль П. Реформи місцевого самоврядування в Україні та Республіці Польща. *Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнародною участю (15 березня 2019 р., м. Львів). Львів: ЛРІДУНАДУ, 2019. С. 218-219.

УДК 340

Зигрій О. В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри цивільного
права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

Інтеграція положень Європейського зеленого курсу в регулювання екологічних правовідносин в Україні

Україна зазнає величезних екологічних і соціальних випробувань через війну та зіштовхнулася з ще однією проблемою – потенційною експлуатацією своїх природних ресурсів. Окрім руйнувань, що стали наслідком збройного конфлікту, наша держава володіє значними запасами корисних копалин, на які претендує США. Ці ресурси можуть стати важливим елементом для відновлення національної економіки, але водночас їх надмірна експлуатація

без належного екологічного контролю може призвести до ще більших екологічних катастроф. В умовах, коли світ переживає глобальні кліматичні та природні катастрофи, Україна має обрати шлях сталого розвитку, що базується на раціональному використанні своїх природних ресурсів з урахуванням екологічних та економічних інтересів. Тому в подальшому потребує розробки всебічної стратегії, яка б забезпечила збереження природного середовища та гарантоване майбутнє для наступних поколінь.

У умовах воєнного стану захист довкілля стає важливою складовою національної безпеки та невід'ємною частиною міжнародних зобов'язань України. Адаптація українського законодавства, зокрема екологічних та природоохоронних норм, до воєнних реалій є необхідною для запобігання екологічним злочинам та відновлення пошкоджених екосистем. Міжнародні механізми, такі як Женевські конвенції, Римський статут та інші екологічні угоди ООН, надають правову основу для захисту навколишнього середовища та притягнення винних до відповідальності за екологічні порушення [2, с. 190-196].

Враховуючи ці виклики, Україна стоїть перед необхідністю не лише відновлення своєї економіки після війни, а й інтеграції в глобальні екологічні та економічні процеси. Одним із таких процесів є Європейський зелений курс (ЄЗК), як ініціатива Європейського Союзу, що орієнтована на досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року [4]. Ключовими напрямками ЄЗК є чиста енергія, кліматична дія, будівництво та реновація, стійка промисловість, стійка мобільність, зменшення забруднення довкілля, біорозмаїття, стійка аграрна політика. ЄЗК стосується не стільки кліматичної політики, скільки зеленої концепції модернізації економіки та економічного зростання для забезпечення життя людини у гармонії з планетою та її ресурсами [3].

Зелений курс офіційно представлений Президентом ЄК Урсулою фон дер Лєєн в Європарламенті у грудні 2019 року.

Україна розпочала активну підготовку своєї позиції щодо ЄЗК ще восени 2019 року. Дипломатичний діалог між Україною та ЄС щодо Європейської зеленої угоди та довгострокової стратегії кліматичної нейтральності України було розпочато в лютому 2021 року. Впровадження ЄЗК створює для України як нові можливості у сферах енергетики, транспорту, промисловості, так і виклики, зокрема через можливе введення в ЄС вуглецевого коригування імпорту, що може вплинути на експорт української продукції. Тому важливо врахувати перехідні періоди і адаптацію національного законодавства до вимог ЄС.

Маємо чітко розуміти, що інтеграція положень цього курсу в українське законодавство є важливим кроком до досягнення цілей сталого розвитку, зокрема через запровадження принципів "зеленого" економічного зростання, енергоефективності, зменшення викидів парникових газів, а також захисту біорізноманіття та екосистем. Зміни, що відбуваються в рамках Європейського зеленого курсу, передбачають комплексний підхід до регулювання екологічних правовідносин, що включає адаптацію національного законодавства до європейських стандартів у сферах енергетики, транспорту, сільського господарства та промисловості.

Попри значне відставання у боротьбі з енергоємністю ВВП та високі показники викидів парникових газів, навіть порівняно з європейськими

сусідами, Україна визнає необхідність кардинальних змін у своїх підходах до клімату. Ураховуючи ці фактори та відповідні положення Угоди про асоціацію з ЄС, незабаром після проголошення Європейського зеленого курсу була розроблена та представлена для розгляду Національна концепція «Зелений перехід до 2050 року», що за структурою та ідеєю схожа на Європейський зелений курс [1]. Уряд України затвердив оновлений Національний визначений внесок (NDC) у рамках Паризької угоди, що зобов'язує країну скоротити викиди парникових газів до 2030 року на 65% порівняно з рівнем 1990 року.

Підписання Меморандуму про стратегічне партнерство між Україною та ЄС у сферах біометану, водню та синтетичних газів сфокусувалося на зеленому переході та декарбонізації енергетичних секторів, що є важливими елементами Європейського зеленого курсу. Для забезпечення ефективного функціонування ринку біометану в Україні було схвалено Порядок митного оформлення експорту українського біометану. Це відбулося відповідно до Наказу Міністерства фінансів України № 380 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з питань митної справи». Вказаний Порядок набув чинності у вересні 2024 року, що є важливим кроком до інтеграції України в міжнародні ринки біометану та сприяє розвитку енергетичних та екологічних ініціатив, відповідно до принципів Європейського зеленого курсу.

КМУ схвалено План України для реалізації ініціативи ЄС «Ukraine Facility», що передбачає фінансування обсягом 50 млрд євро на 2024-2027 роки, що спрямовані на стимулювання інвестицій, технічну підтримку та реалізацію програми, спрямованої на інтеграцію екологічних стандартів ЄС. Окрім того, План України передбачає інтеграцію зобов'язань щодо Європейського зеленого курсу в усі сфери політики, що є основою для створення більш конкурентоспроможної, екологічно стійкої економіки.

Крім того, у червні 2024 року був схвалений Національний план з енергетики та клімату (НПЕК) на період до 2030 року, який є стратегічним документом для узгодження екологічної, енергетичної та економічної політики України. Цей план відповідає вимогам ЄС і є важливою складовою частиною зеленого переходу країни. Інтеграція цих ініціатив у правову та економічну структуру України стане основою для зеленої реконструкції, забезпечуючи стійкість до кліматичних змін та збереження біорізноманіття.

Враховуючи все вище подане, адаптація українського законодавства до європейських стандартів, сприяння розвитку «зелених» інвестицій та створення стимулів для енергоефективних технологій є надзвичайно важливою. Крім того, для України, яка володіє значними запасами природних ресурсів, зокрема корисних копалин, ключовим завданням є досягнення балансу між використанням цих ресурсів та їх збереженням. Принципи сталого природокористування, що містяться в Європейському зеленому курсі, мають стати основою для розробки національної стратегії, спрямованої на мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище, навіть у умовах війни та відновлення країни.

Для України важливо врахувати ці європейські ініціативи, які сприяють не лише економічному відновленню, але й запобіганню подальшому погіршенню екологічної ситуації. Інтеграція положень Європейського зеленого курсу в національну правову систему України дозволить не тільки зберегти

природні ресурси, але й забезпечити економічний розвиток на основі інноваційних та екологічно чистих технологій. Впровадження Європейського зеленого курсу в Україну не лише відповідає глобальним екологічним викликам, а й відкриває нові можливості для сталого розвитку, що стане основою для збереження не тільки природних ресурсів, а й економічної стабільності та добробуту українців у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Проект Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року від 21 січня 2020 року. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/prezentovano-proekt-koncepciyi-zelenogo-energetichnogo-perehodu-ukrayini-do-2050-roku>
2. Стасюк Н.А., Яра О.С. Правові механізми захисту довкілля в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія : Право. № 86 (3), 2024. С. 190-196. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.28>
3. Regulation of the European Parliament and of the Council. Establishing the framework for achieving climate neutrality and amending. Regulation (EU) 2018/1999 (European Climate Law). URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0080>
4. Communication from the commission «The European Green Deal». European commission. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/html/?uri=celex:52019dc0640&from=et>

УДК 340

Калаур І. Р.

*д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного
права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

Зайцева-Калаур І. В.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

Новели законодавчого підходу до регулювання прав на об'єкти інтелектуальної власності військовослужбовців

Інтелектуальна власність в умовах сучасних викликів, зокрема війни, має стратегічне значення як для окремої держави, так і для країн Європи в цілому. Сьогодні її роль уже виходить за рамки усталеного бачення економічного розвитку, а охоплює питання безпеки, технологічної стійкості, культурної самоідентифікації та міжнародної солідарності.

Державна підтримка та впровадження технологій в галузі військової техніки, засобів зв'язку, радіоелектронної боротьби, кібербезпеки, медицини, тощо мають вирішальне значення у протистоянні ворогу та дозволяють Україні бути менш залежною від іноземних партнерів. Особливими суб'єктами, що